

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός υψώνεται ή μια
δαίτη πώς δε φοβάται την
αλήθεια—ΥΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φου-
κούς της κρίσης.

ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 15 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ 1909

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΗΡΙΘ. 2

ΗΡΙΘΜΟΣ 335

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ. 'Η κούλια τ'ακροπόταμου (συ-
νήχεια).
ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ. 'Ο γιάλος με τὰ γελᾶδια
(ἀπὸ τῆς «Ραψωδίας τοῦ Ἰονίου».)
ΤΣΟΥΝΗΣ ΚΛΑΔΑΣ. Τὸ γλωσσικὸ διάταγμα.
Γ. ΑΒΑΖΟΣ. 'Ο Δεκάλογος—'Η γῆρα.
ΣΠ. 'Ο 'Αλαφροσκοπιώτης.
ΜΕΝΟΣ ΦΙΛΗΝΤΑΣ. 'Ο συντραβηγμῆς.
ΑΔΕΡΦΟΙ GRIMM. 'Η συντροφιὰ τῆς γάτας με τὸ
ποντίκι (μετάφρ. Α. Steinmetz).
ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΙΟΣ. K. Dieterich: Byzantinische Cha-
raktere kdrfte.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Σεβνταλῆς.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ-ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

Ο "ΑΛΑΦΡΟ-Ι-ΣΚΙΩΤΟΣ,,

'Ο 'Οραματιστής, πὸν με τὸν «'Αλα-
φροσκοπιώτη» καὶ τῆς «'Ιονικῆς Ραψωδίας» ἀνα-
φαίνεται τώρα ἀνάμεσόν μας, ἐρχεται νὰ μᾶς
ἀποκαλύψει μέσα στοὺς ναοὺς τῆς 'Ελληνικῆς
φύσης καὶ ζωῆς τὰ δράματά του, καὶ ἡ φωνή
του εἶναι γιομάτη, ἐλεύθερη, δυνατὴ ὡσὸν
στοιχεῖον.

Δὲν ἐσυνηθίσαμε τὸν ρυθμὸν, ὡσὸν με
γάλο ἀγαθὸ τῆς αἰωνιότητος σὴ φύση, πὸν
λειτουργεῖ στὰ πάντα, καὶ πνέει ἀπὸ τὰ ἐσώ-
τερα τῆς δημιουργίας. Δὲν ἀξιωθῆκαμε νὰ
τραγουδήσουμε τὴν ζωὴν ὡσὸν ψυχῆς ἔπου
κυριεμένης ἀπὸ τὴν ἀπόλυτη μελωδία τῆς δη-
μιουργίας χαίρονται τὰ μυστήρια τῆς πλάσης,
καὶ ἀναδίδουν τὸν ἑαυτό τους τότε σὲ τρα-
γοῦδι. Τὸ βαθύτατο, τὸ ἀποκαλυπτικὸ, τὸ
πλατύτατο καὶ ἐσωτερικὸ τοῦ ποιητικοῦ λόγου,
τοῦ ἑναρμονίου στοχασμοῦ, δὲν ἀποδόσαμε, καὶ
δὲν ἐσθῆσαμε ναοὺς πὸν ἀπὸ τῆς γραμμῆς τῶν
νὰ ῥεῖ τὸ νάμα φωτεινὸν τῶν ρυθμῶν, ἔπου
ἐσυνάξανε οἱ ψυχῆς μας στὰ βύθη τῶν ἀναπο-
κάλυπτων κόσμων, δὲν ἐμάνησαν τὰ ἐσώτερα
πνιχμάτά μας, γιὰ νὰ ξεχῆσουν τὰ γητέματα
τοῦ νοῦ καὶ τῆς φαντασίας μέσα ἀπὸ τὰ πραγ-
ματικὰ κρῦσταλλα καὶ τοὺς ἥμιους δραματι-
κῶν ψυχῶν, πὸν ἔσπερα εἶδαν τὴν ρυθμικὴν
καὶ μυστικὴν ἵπταξιν τῶν πραγμάτων. Θὰ
ἤθελα με μιὰν ἡρωϊκὴ συμφωνία νὰ μιλήσω
γιὰ τὴν ὁμορφιὰ αὐτῆς τῆς ἀποκάλυψης, πὸν
ἀντιφέγγει ἕνα κόσμον 'Ελληνικόν, τὴν χαρὰν
τῆς ζωῆς σὴν ἁρμονία τῆς. Καὶ ἄς ἐάφριαζε
τὸ μέλος μου Δωρικὸν καὶ τραγῆ, καὶ ἄς ἀνα-
σκιρτούσαν τὰ κορμιά σὸν ἥκουσμα, ὡσὸν νὰ
ἐρχοταν ἀπὸ κορφῆς χιονοβουνῶν παγερὰ νερὰ
νὰ τὰ λούσουν.

Γιατὶ δὲ θέλω λαλιὰν ἄλλη νὰ τὸ φωνάξω,

παρὰ με μιὰν ἡρωϊκὴ συμφω-
νία τῆς χαρᾶς, τῆς 'Ελληνικῆς
χαρᾶς καὶ ἀγάπης πὸν τὸ ἐρ-
γον μὸν δίνει, καὶ νὰ κρᾶξω
στοὺς συντρόφους ἐδῶ, σὸν
ἄχαρο χορὸ νὰ τρικυμίσω τὸ
καρτηροπότηρο γεμάτο με ἀκ-
ράτο νερὸ βουνίσιας βρύσης:
Χαρῆτε ἀνάμεσόν σας τὸν ἐρ-
χομὸν τοῦ τραγοῦδιου! Χα-
ρῆτε ἕνα σκοπὸν πλάσης, ὦ ἀ-
δερφοί μου! Εἶναι τὸ ἀνοιγ-
μα τῆς χρυσοπηγῆς ὁ σκοπὸς
πὸν σᾶς δίνεται σήμερα γιὰ
νὰ χαρῆτε.

*

'Η ψυχὴ τοῦ ποιητῆ τοῦ
'Αλαφροσκοπιώτου βλέπει σὴ
φύση ὄλα μορφωμένα καὶ πλα-
στικά, καὶ γιὰ τοῦτο εἶναι τόσο
βαθιὰ ἁρμονικὴ. Οἱ μορφῆς τοῦ
παρουσιάζονται ἑσπερες, με
ἐντονες γραμμῆς, καὶ μᾶς δίνει
σὸν σύνολο τοῦ τραγοῦδιου του,
τὴν κίνηση τοῦ μέσα του, πὸν
τὴν δραματίζεται πάλι σὴ φύση
πλαστικά, με πλήθισμα ἤχων καὶ μορφῶν. 'Η
ποίησις τοῦ 'Αγγέλου Σικελιανοῦ μᾶς παρου-
σιάζει ὄπως ὁ μῦθος. Εἶναι ἡ παραγωγή
θρημένη ἀπὸ καθαρή πηγὴ λαοῦ. 'Ο ποιητῆς
ἐμόρφωσε καὶ ἰσορροπῆσε τὸν 'Ελληνικὸν ρυθ-
μὸν τὰ μέτρα ἐπλήθυνε, καὶ ἐπέτυχε νὰ δόση
ἔργον ἔπου νὰ φαίνεται ἁρμονία καὶ κάλλος
σὸν σύνολο του, χωρὶς τὰ χωριστὰ μέρη νὰ
χάνουν, ἂν πρίνονται γιὰ κομμάτια ἐκφρασης
μῆς εἰκόνας, μῆς ἰδέας, καὶ δικῆς τους καθό-
λου μορφῆς.

'Η δύναμη ἡ ἀποδοτικὴ τῆς γλώσσας του,
ἡ δύναμη ἡ ἀναπαραστατικὴ τῆς εἰκόνας πὸν
δίνει με δονίσματα διάμεσον ἤχων, τὸ φαν-
ταστικὸ του δαιμόνιο σὸν ἔθωμα τῆς ἰδέας
χωρὶς νὰ πέφτῃ τὸ ἀνάγκο του σὲ ἴσμο ἡ
ἀδυναμία ἐκφρασης, εἶναι ὄλα ταιριαστὰ
σὴν προσωπικότητα αὐτῆς, καὶ ἰδιαίτερα μᾶ-
λιστα ἰσοζυγιάζονται θανασιὰ ὄλες οἱ ποιη-
τικῆς δυνάμεις σὸν προσωπικὸ του αἰσθημα,
πὸν μᾶς ἀποκαλύπτει ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τοῦ
ἔργου του δυνατὰ.

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑΣ»

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

'Η ψυχὴ τοῦ ἔργου αὐτοῦ δὲν ἀναφαίνε-
ται βέβαια παρὰ σὴν βαθύτητά του, σὸν σύνολο
του, καὶ δὲν εἶναι παρουσιασμένη μόνο σὴν
ἐπιφάνεια τῆς εἰκόνας. Τὰ κινήματα πὸν δει-
χονται νὰ δίνουν τὸ φανταστικὸ σὴν εἰκόνα
δὲν εἶναι πουθενὰ ἀνεβασμένα σὲ βαθμὸ πὸν
νὰ μὴν εἶναι τῆς φύσης νοήματα.

'Ο λυρισμὸς του εἶναι ἡρωϊκός. Καὶ ἡ
λυρικὴ ποίηση τοῦ ἔργου τοῦ 'Αγγέλου Σικε-
λιανοῦ εἶναι κείνη πὸν κάνει ἡρώες, ὄπως
λέει κάποιος σοφὸς πὸς ἥρωες πρέπει νὰ γί-
νονται οἱ ἄνθρωποι διεβάζοντας λυρικὸ ποίη-
μα. Γιὰ τοῦτο καὶ τὸ ἔργο τοῦ 'Αλαφροσκοπι-
ώτου δὲν ἔχει τὴ φαντασία παρὰ σὸν διάφανο
ματιὰ πὸν μετὰ τὸν ἀγῶνα μέσα σὴ φύση
τὸν ἀπλώνει ἐπάνω του γιὰ νὰ τοῦ σκεπάσῃ
τὰ βαρὰ ὄνειρα. 'Ο ἔθνος του εἶναι ἀπο-
καλυπτικότερος ἀπὸ τὸν ἔθνος. 'Η ἐνέργεια
τῶν αἰσθησῶν του ἐπιταρμόνεται, ὀξύνεται,
ἐκτείνεται με τὴ δύναμη τοῦ ξεβγαίνει μέσα
ἀπὸ τὴν ἀκούραστη ἐνατένησι σὴ φύση τὴν
ἴδια. Τὸ σῶμα του τότε γίνεται ἀληθινὰ ἕνα

μέρος τοῦ σύμπαντος. Ἐνα μέλος τοῦ σύμπαντος, καὶ μέσα του ὑπάρχει ἡ ἀπόλυτη φύση, ἡ ἀναλογία μετὰ τὸ σύνολο. Κ' ἔτσι τὸ κορμὶ αὐτὸ συγκεντρώνει μέσα του τὸ πνεῦμα καὶ τὴν ψυχὴ τῆς φύσεως, τὸ κορμὶ τῆς πλάσεως. Ἡ φύση γιὰ τὸν ποιητὴ τοῦ Ἀλαφροδοκιωτοῦ εἶναι δουλεύτρα του, ποὺ τοῦ συγκομίζει τὴν ἰδέα, καὶ ἡ ψυχὴ του ἀναδίνει τὴ φύση πλέρια. Εἶναι ἐκδηλωτικὸς τοῦ ἑαυτοῦ του. Προφητικὰ ἀναπαράσταται τὴ φύση, καὶ μᾶς δίνει ἔτσι μεγαλόχαρο τὸν ἑαυτὸ του. Ἡ φωνὴ του ἔχει ἀπλὴ τὴν ἐνότητά στοὺς σύνολο τοῦ ἔργου, καὶ εἶναι τραγοῦδι ποὺ κυκλῶνει τὴ φύση. Εἶναι πραγματικότητά ἢ ποιήσῃ του, καὶ τὰ ἀδιαχώρητα σύμβολα ἀπὸ κάθε ὑψηλὴ ποιήσῃ στέκουν σὶν « Ἀλαφροδοκιωτοῦ » ἀρχὸς καὶ ἀξιώματα. Καὶ ἔτσι μᾶς συγκινεῖ ἐξωχριστὰ καὶ πολυέκφραστα τὸ ποιητικὸ αἶσθημα σὶν ἔργο αὐτοῦ, ὅπου τὸ σύμβολο εἶναι φαινόμενο, ὑπαρξὴ ἰδέα καὶ ἐνέργεια τοῦ νοῦ. Ἐρχόμεσθε σὶν σύμβολό του, ἀφοῦ πρῶτα περῶσθε τὴν ἀνατιμωσάσασθαι εἰκόνα, ποὺ μᾶς στέκει ἀφορμὴ νὰ σηκώσουμε τὴν ψυχὴ σὶν θάλασσα. Εἶπα πῶς ἡ ποιήσῃ του εἶναι πραγματικότητά, γιὰτὶ πιστεύω σὶν ἀλήθεια τοῦ ἔτι κάθε ὑψηλὴ ποιήσῃ εἶναι πραγματικότητά ἀπόλυτη. Καὶ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἐσχύνεται ἡ πραγματικότητά, καὶ σὶς πλέον ἀσύλληπτες ποιητικὸς ἐκφράσεις, καὶ περισσότερο : Ἡ ποιήσῃ δὲ διαφεύγει ποτὲ τὸ πραγματικὸ, γιὰτὶ καὶ πάντα οἱ αἰώνιοι κύκλοι τοῦ μυστηρίου τῆς ζωῆς συνορίζονται μετὰ τὴν πραγματικότητά μας, καὶ γιὰτὶ πάντα τὸ φανταστικὸ δὲν ξεπερνᾷ τὰ σύνορα τοῦ πραγματικῶ κόσμου. Καὶ τὸ ἰδεατὸ κίνημα τοῦ πνευματικῶ μας δειρῶν εἶναι ἕνα ἀποτύπωμα πραγματικότητος σὶν κορμὶ μας. Ἡ φύση μας εἶναι ἡ φύση, καὶ ἡ πραγματικότητά μας δὲ συγχίζεται ποτὲ μετὰ τὸ ἀνύπαρξτο.

Βρίσκω μέσα σὶν ἔργο τοῦ « Ἀλαφροδοκιωτοῦ » ἐξαιρετικὰ πλεγμένα τὰ δῶρα τοῦ ποιητικῶ κάλλους, γιὰτὶ μοῦ ἀναφαίνεται τὸ τραγοῦδι του ὑψηλὸ καὶ μετὰ τὴν ἰσοδύναμὸς του ἰδιότητες στέρεα μαθηματικὸ σὶν ὁμορφιά του. Δὲν περιτενεῖ οὔτε γραμμὴ σὶν « Ἀλαφροδοκιωτοῦ ». οὔτε στροφὴ δείχνεται παραμλημένη ἀπὸ τὸν τεχνίτη. Ἐδῶ εἶναι στέρωμα ναῶν σὶν φύση. Εἶναι ὁ κόσμος του ποικίλος, μὰ συνταγισμένος σ' ἕνα σιερῶμα ὁμοία,

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

Ἡ ΚΟΥΛΙΑ ΤΑΚΡΟΠΟΤΑΜΟΥ*

Ἡ τελευταία ἀρχὴ νὰ γένεται πὶν νευρική καὶ πὶν παράξενη. Αὐτὸ τὸ πρωτοκισθάνθηκε ἡ πλάτη τῆς ἀρρηνῆς τῆς πλύστρας. Κ' ἡ ἰδέα ἢ Μαριῶ τόβλεπε πῶς ἀλλάξε, ἤξερε μάλιστα καὶ τὸ λόγο τῆς παρξενίης τῆς, μὲν τὴν ἀφορμὴ αὐτοῦ τοῦ λόγου δὲ μποροῦσε νὰ ἐξηγήσῃ. Τὸν πλοχία τῆς Καρρρωτιῶ σχεδὸν τὸν ἔχει ξεχασμένο. Πάνε δὲ χρόνια που ἄφισε τὸ καστρο καὶ πάει νὰ κυνηγήσῃ πάλι σὶν βουνα φουδοκίου. Ἀπὸ τότες ἔλλαξε ἢ Μαριῶ δὲ τρεῖς, μὰ ἔλοι τους ἔκοψαν ἀξαρρα σελτῶρα καὶ κῆρα, σὰ νὰ μὴν ἔδρακν σ' αὐτὴ ἔκλεινο πὶν ζητούσαν' καὶ αὐτὴ ἔχει συνθίσει σὶν ἀγάπη, ἔχει μᾶλλαι σὶς γλυκίς τῆς παραξίς καὶ σὶν γλυκότερα ὄνειρα. Χωρὶς αὐτὰ ἢ ζωὴ δὲν

* Ἡ ἀρχὴ του σὶν 326 φύλλο.

ὄστε ἀπὸ τὸ θεμέλιο ὡς μετὰ τὴ γραμμὴ ποὺ χάνεται σὶν διάστημα γιὰ τὸ ἀιδερόγραμμὸ τῆς κίνημα, νὰ μὴν ὑπάρχει χωρῖσμα κανένα, κανένα χῶμα. Ὅλα εἶναι χῶμα ζωῆς.

Ὁ, τι σημειῶνω ἐδῶ γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Ἀγ γέλου Σικελιανοῦ δὲν εἶναι κριτικὴ ποὺ θὰ δώσῃ στοὺς ἄλλους τὸ κλειδί, γιὰ ν' ἀνοίξουν τὴ χροσόδουρα ἐνὸς τόσον ἀνοιχτοῦ μυστικοῦ! Τὸ ἔργο πιστεύω πῶς θὰ φέρῃ τὴν ὁμορφιά ποὺ κλείνει μέσα του ἀνάμεσὸ μας ὑψηλονότη, καὶ κανεὶς μας δὲ θὰ μείνη δῶ ἀργονότητος, καὶ δὲ θὰ προφτάσῃ νὰ εἰπῃ: « Ἐδλογημένος ὁ Ἐρχόμενος! » Καὶ πιστεύω πῶς ὄλοι μας θὰ χαιρετήσουμε τὸν ποιητὴ τοῦ « Ἀλαφροδοκιωτοῦ » καὶ τῶν « Ἰονικῶν Ραρρρωδιῶν » μὰ κορυφὴ ἔξωρη, ποὺ μᾶς φέρει τὸ μεγάλο Ἑλληνικὸ τραγοῦδι, ὅπου μέσα του θαμαστὰ ἠχολογᾷ ἢ Ἑλληνικὴ ψυχὴ. Ὁ ποιητὴς εἶναι τόσο νέος! Καὶ νὰ ποὺ μᾶς δίνει σὶν ἔργο, σὶν εἰκοσιτέσσερα του χρόνια τὸν « ΣΚΟΠΙΟΝ ».

ΣΠ.

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Τῶρα τελευταία ἔπειτα σὶν χεῖρα μας ἕνα διάταγμα τοῦ Ὑπουργεῖου τῆς Παιδείας ποὺ ἀξίζει νὰ προκαλέσῃ τὴ κοινὴ προσηχία, γιὰτὶ εἶναι ἀπὸ τὰ λίγα δικαίγματα ποὺ χαρακτηρίζουν βαθειὰ τὸ στενὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας, μᾶς ἐποχῆς μεταβητικῆς, ἀνήσυχης, γισματικῆς προλήψης, ὅπου κ' οἱ πὶν φτωχίτες ἰδέες βρίσκουνε βουὰ ἐπιτόδια σὶν κανονικὴ ἐξελίξῃ τους. Ἄν ἀπορρῶσθαι νὰ κάνομε ἰθαίτερο λόγο γιὰ τὸ διάταγμα αὐτὸ εἶναι γιὰτὶ θέλομε νὰ πληροφορηθῶμε ἂν κ' ἢ κοινωνία μας ὄσο κ' ἀβρίσκειται πίσω—συμμερίζεται τὴς Μεσαιωνικῆς ἰδέας τοῦ Ὑπουργεῖου, καὶ νὰ δείξουμε σὶν ποῖο σημεῖο ἔχει φτᾷει ἢ γλωσσικὴ ἐμπάθεια καὶ τί μέσα μεταχειρίζεται ἢ ἐπίσημη πολιτεία γιὰ νὰ πῆξῃ τὸν ἀγιο σπῶρο τῆς γλωσσικῆς ἀναγέννησης, ποὺ θὰ μᾶς φέρῃ μᾶλλαι μετὰ τὴ γερὴ ἐθνικὴ ἐκπαίδεψῃ καὶ τὴ γενναία φιλολογικὴ ἀντίσθη σὶν ἀτυχῃ αὐτὴ γίς ποὺ τανὲ καίει ἢ ἄλλας τοῦ σκολαστικισμοῦ καὶ τοῦ ρουσσφετιοῦ. Τὸ διάταγμα αὐτὸ ποὺ ἔχει ἡμερομηνία 3 τοῦ Ὀκτωβῆρ 1908 λέει τὰκόλουθα : « Εἰς τοὺς λειτουργοὺς τῆς Μέσης

Ἐκπαίδεψης καὶ εἰς τοὺς ἐν τῷ Διδασκαλεῖῳ τοιούτους ἐπιβάλλεται παιδαγωγικὴ ποιή ἂν δεικνύσῃ τάσιν, ὁπωσδήποτε (!!!) ἐξωτερικευμένη κατὰ τῆς προσιδιαζούσης εἰς τὰ σχολεῖα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτῶν Ἑλληνικῆς γλώσσης. »

Ἐχομε λοιπὸν τάσῃ ἐξωτερικευμένη ὁπωσδήποτε—τί λύσσα, τί κακία κρύβει κείνο τὸ ὁπωσδήποτε, τὸ δουλικὸ, τὸ ἀνάξιο κράτους πολιτισμένου—καὶ γλώσσα ποὺ προσιδιαζει μόνον στοὺς δασκάλους κ' ἔχει καὶ στοὺς ἄλλους ἀθρώπους ! ! Ἀλλὰ πῶς ἐξωτερικεύεται παρακαλοῦμε ἢ περιφρημῃ αὐτὴ τάσῃ ; Ἄν ἕνας δάσκαλος μιλάει ἀπλὰ καὶ φυσικά, ὅπως ὄλοι οἱ ἀθρώποι, ἢ γράφει στοὺς φίλους του ἢ στοὺς συγγενῆδες του γράμματα σὶν φυσικὴ γλώσσῃ, αὐτὸ εἶναι βέβηκα τάσῃ ὁπωσδήποτε ἐξωτερικευμένη. Πρέπει λοιπὸν νὰ τιμωρηθῃ αὐτὸς ὁ δασκαλός ; Τὸ διάταγμα μετὰ τὴν περιεργῃ λογικὴ του λέει καὶ. Φκνταστέτε τῶρα τὴ θέσῃ τῶν κακομοιρηθῶν τῶ δασκάλων ὑστερὶς ἀπὸ τὸ ἀλλόκοτο αὐτὸ διάταγμα. Δὲ θὰ μποροῦνε πῆ οὔτε νὰ μιλήσουνε σὰν ὄλοι οἱ ἀθρώποι, παρὰ ὑποχρεῶνουνται νὰ μιλοῦνε σὰν τὸ Λογιώτατο τῆς Βαβυλωνίας, γιὰτὶ ἀλλοιῶτικα, ἐξωτερικεύουνε τάσῃ κ' ἀλλοιῶμό τους.

Ἀλλὰ ἢ μᾶς ποῖνε πῶς τὸ διάταγμα ἰδὲ ζητάει νὰ κανοῖσῃ στοὺς δασκάλους πῶς θὰ μιλοῦνε, παρὰ μόνον νὰ τοὺς ἐμπειδίσῃ νὰ βγάζουνε βιβλία σὶν Δημοτικὴ. Περιεργῃ ἀλήθεια λογικὴ αὐτὴ ! Ἄμα βγᾷσῃ βιβλίο σὶν Δημοτικὴ, δείχνει τάσῃ κατὰ τῆς καθαρεύουσας ποὺ νὰ μὴ μᾶς βρεκαθῃ, μὰ ἔμα ἰμένα μᾶς κᾶνει τὸ κῆρι νὰ βγᾷσῃ τὰ βιβλικά μου σὶν Γαλλικὴ ἢ σὶν Κινεζικὴ ἀκόμα, μπορεῖς νὰ μοῦ ζητήσῃς γι' αὐτὸ λόγο καὶ νὰ μοῦ πῆς « Σοῦ ἀπαγορεύω νὰ γράφῃς σὶν ἄλλη γλώσσῃ παρὰ σὶν καθαρεύουσῃ ». Τι θὰ πῇ τάσῃ κατὰ τῆς προσιδιαζούσης κλπ. ; Ἡμπορῶ ἐγὼ νὰ ἔχω τάσῃ κατὰ τῆς καθαρεύουσας, ὅσο σέβωμαι ὅπως αὐτὴ τὴ γλώσσῃ, ἐκεῖ που πρέπει νὰ τῆν σέβαστῶ, δηλαδή σὶν ὑπερρῃα μου, κανεὶς δὲν ἔχει νὰ μοῦ εἰπῇ τίποτις. Ἀλλοιῶτικα ἔς κοπίασῃ ἢ Πολιτεία νὰ ὄρρῃ στοὺς ὑπαλλήλους τῆς καὶ πῶς πρέπει νὰ ντύονται, σὶν ποῖο ξενοδοχεῖο νὰ τῶνε, σὶν ποῖο θέατρο νὰ συχαζῶνε, ποῖο ἄθος νὰ προτιμοῦνε, σὶν ποῖα μουσικὴ νὰ φχαρ στειοῦνται κ' ἴσως... ποῖα γυναίκα νὰ ἐπιλέξουνε ἔμα θέλομε νὰ παντρευτοῦνε. Γιὰτὶ ἔχει ; Ὅπως βρέθηκε σὶν ἔργῳ ; νὰ κανοῖσῃ τὴ γλώσσῃ τῶ δασκάλωνε, ἔτσι αἰριο θὰ

ἔχει καμὰ χῶρη, ἀπομένει μοναχὰ μᾶς τῶρα ἀδιάκοπη, μονότονη καὶ πληγτικὴ, ἕνα σκῶσιμο ἀτελειῶτο σὶν πλέξιμο καὶ σὶν ράψιμο, ἕνα ἀποκῶμα τῶν χειρῶν, ὄχι μᾶλλον τῶν ματιῶν, ποὺ κ' αὐτὸς ὁ ὕπνος δὲν ἐρχεται νὰ τὰ ξεκουράσῃ πᾶ μετὰ τὰ πῶρα ὄνειρατα. Δίχως αὐτὰ εἶν' ἀδύνατο ἢ Μαριῶ νὰ ζῆσῃ δὲ φταῖν αὐτὴ, φταῖνε τὰ μάτια κάτω ἀπὸ τὸ δρόμο καὶ καρσὶ κ' τὸ βελούχι, ποὺ τὴ συνήθισαν ἀπὸ μᾶς φορὰ νὰ πέφτουν ἔλ' ἀπάνω τῆς, νὰ τὴν κυνηγῶν ἀδιάκριτα, σὰ νὰ θέλαν νὰ τὴ φάνε. Καὶ τῶρα αὐτὰ τὰ μάτια ἔρχισαν νὰ τὴν ἀνίσουν ἡτυχῃ. Μὰ ἔτ' ἔσα αὐτὴ τὴν ἡσυχίαν μισοῖ ἢ Μαριῶ, αὐτὴ ἢ ἡτυχίαν τὴν κᾶνει ἔλοσῃ πὶν νευρική καὶ πὶν παρξενίη κ' ἀγάλλια ἀγάλλια ἀρχίζει νὰ ζηγᾷ τὴν ἀφορμὴ τῆς. Ὅσο κ' ἂν γέλασῃ ἀκόμα ἢ καθέρρῃ τὰ δικά μας μάτια, ὄταν οἱ ζαρρωματικὸς παρξληθῶνουν σὶν πρόσωπο, δὲ μποροῦν νὰ κρυφτοῦν πλὴς ἀπ' τὰ ζῆνα μάτια μετὰ τὸ κοιναῖδι. Κι αὐτὸ τὸ δῶλο τί νὰ πρωτοκᾶμῃ ! Στὸ κοντινὸ χαλάει τὰ δόντια μοναχὰ. Καὶ σὶν Μαριῶ πῆγῃ καὶ διαλέξῃ νὰ κουφλιάσῃ τὰ δὲ μ' ἔρρῃσῃ. Στὴ συμφρᾶ ὁ δοντογιατρὸς μποροῦσε μόνον νὰ βοηθήσῃ. Δοντογιατροὶ τὴν ἔχουν πέρρῃσῃ σὶν τὴν πόλη κοντὰ σὶν ποταμὸ, μὰ παίρνουν ἀριβὰ πολλὴ,

ἔχομε ἢ Μαριῶ. Δεκαῖρικα καὶ παραπάνω. Κι αὐτὴ ἢ δῶστυχὴ μᾶλλαι κ' ἀκονομαίει τὴς δεκαῖρες γιὰ τὴν ὄνα, ποὺ θέλουν τὰ μαλλια, ποὺ ἀρχισαν κ' αὐτὰ νὰ πέφτουν λῶδα μετὰ τὸ χτένισμα. Ναχουνε κανε χῶμα. Καὶ νᾶναι δεικνύμενη νὰ βλεπῃ ὄλημερὶς μπροστὰ τῆς τὰ μαλλια τῆς; Κούλας. Σκορᾷ σὶν καρδιά τῆς εἶναι ἢ ὁμορφιά τῆς ἀδερρῆς, τὰ μάγουλα τὰ θορρῃν ἀκόμα. τὰ στήθεικ τὰ γισμάτα! Πίρρει τὸ μάτι σὶν δικά τῆς κ' ἢ καρδιά φαγίξεται σὶν μέσῃ.

Ἀπελπίσια, ἀτελεισῃ. Τόσο ἦταν τῶσῃρο λοιπὸν, τόσο ἦταν ὄλο τὸ παιγνίδι. Γάλλικκοπο, τὸ μακρινὸ, ἀτελεισῃμένο κωνήγῃμα μᾶς τῆς καλλίτερας, μᾶς μερῆς μετὰ μᾶς ἀπολκῃπῃδα ἡλίου, μᾶς γωνιάς ζεστῆς καὶ χορρῃσῃμένης ἦταν γοκῃμένο νᾶχη αὐτὸ τὸ ὄλιβερό κ' ἀδῶρο τέλο. Ἡ δῶστυχὴ μετὰ τὸ ἀνιβάσῃσῃ καὶ τὴν ἀὑποκοπή τῆς δὲν ἀπλώνονται λοιπὸν μοναχὰ σ' ἕνα πῶρα μακρῶν, δὲ χᾶνονται καὶ δὲ σβῶνουν σὶν ἀλησῃμονία, μὰ ἀνοῖγονται πῆατικα, τὸ ἴδιο ἔγῃ καὶ μαρρῃζῃρικα, τὸ ἴδιο ρεζικυκλιᾷρικα καὶ πεινασῃμένα κ' τούρρῃσῃρικα, τραβᾷν τὸ δρόμο τους κ' ἔμπρῳ, ἕνα μακρὸ, ἀπῃστο, ἔρρῃ δρόμο ; Ἀπελπίσια, ἀτελεισῃ.